Tuija Talsi, neuvotteleva virkamies
Ympäristöministeriö

Maa- ja metsätalousvaliokunta:
- kuuleminen 28.2.2020

Komission tiedonanto; Vihreän siirtymän rahoitus ja Kestävä Eurooppa – investointiohjelma
E 62/2019 vp

Ympäristöministeriö yhtyy kirjelmässä E 62/2019 vp esitettyyn Suomen kantaan ja korostaa erityisesti seuraavia näkökohtia.

Komission joulukuussa 2019 julkaisema vihreän kehityksen ohjelma on mittava ja kokonaisvaltainen EU:n kehitysohjelma, joka kattaa kestävän kehityksen kolme keskeistä pilaria : taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristöllinen ulottuvuus. EU:n pyrkimys saavuttaa ilmastoneutraalisuus vuoteen 2050 mennessä on Pariisin ilmastosopimuksen mukainen tavoite, jota Suomi vahvasti tukee. Suomi tavoittelee hiilineutraalisuutta jo vuoteen 2035 mennessä. Komission investointiohjelma on linjassa Suomen omien ilmastotavoitteiden kanssa.

Ilmastoneutraalisuus edellyttää laaja-alaisia muutoksia monilla eri toimialoilla. Samalla kun pyritään ilmastoneutraalisuuteen Suomessa ja koko EU:n tasolla, on huolehdittava siitä, että nämä muutokset eivät tapahdu epäoikeudenmukaisella tavalla jäsenvaltioiden ja niiden eri alueiden ja kansalaisten kesken. Komission aloitteet vihreän siirtymän rahoittamiseksi ovat tärkeä edellytys sille, että EU:n hiilineutraalisuustavoite voidaan saavuttaa edistämällä ympäristömyötäistä taloutta, työllisyyttä ja teknologiaa. Rahoituksella pyrittäisiin luomaan uutta taloudellista toimintaa ja työllisyyttä erityisesti niillä alueilla, jotka saattavat kärsiä eniten fossiilisten polttoaineiden ja muiden ympäristöä, erityisesti ilmastoa, kuormittavien energialähteiden tuotannosta ja käytöstä luopumisesta.

Komission tiedonanto lähtee siitä, että julkinen rahoitus, ml. vihreä siirtymän rahoitus, EU:n rahoituskehykset eri ohjelmineen sekä jäsenvaltioiden oma budjettirahoitus , kattavat parhaimmillaankin vain osan vihreän kehityksen edellyttämistä toimista. Julkisella rahoituksella voidaan kuitenkin edesauttaa ja ”vivuttaa ” yksityisen rahoituksen suuntaamista ilmastoneutraaliin talouden edellyttämiin laajamittaisiin hankkeisiin. Yksityisen rahoituksen suuntaamisen kannalta on rohkaisevaa, että vihreänä markkinoitavaa sijoittamista koskevasta ns. taksonomia-asetuksesta päästiin sopuun Suomen EU-puheenjohtajakaudella. Muun muassa Euroopan investointipankki (EIB) on jo ilmoittanut soveltavansa asetuksen mukaisia puitteita omissa mittavissa hiilineutraaliin talouteen tähtäävissä investointihankkeissaan.

Ympäristöministeriö pitää tärkeänä sitä, että vihreän siirtymän rahoitus, ml. siihen sisältyvä oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF), suunnataan selkeästi ympäristön ja ennen kaikkea ilmastoneutraalisuuden kannalta keskeisiin toimiin ja hankkeisiin. Komission mukaan jäsenvaltioiden tulee laatia alueelliset suunnitelmat, jotka ovat johdonmukaisia vasta laadittujen kansallisten ilmasto- ja energiasuunnitelmien (NECP) sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kanssa. Näillä alueellisilla suunnitelmilla voidaan myös edistää kuntien ja alueiden omien hiilineutraalisuussuunnitelmien valmistelua ja toimeenpanoa.